

2025. AASTAST KEHTIB KAUPLEMISEL ÜMARDAMISREEGEL: KUIDAS SEDA RAKENDATAKSE?

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

RAHANDUSMINISTEERIUM

EESTI KAUPMEESTE LIIT

Teabematerjal on valminud Eesti Panga ja Rahandusministeeriumi poolt koostöös Kaupmeeste Liiduga.

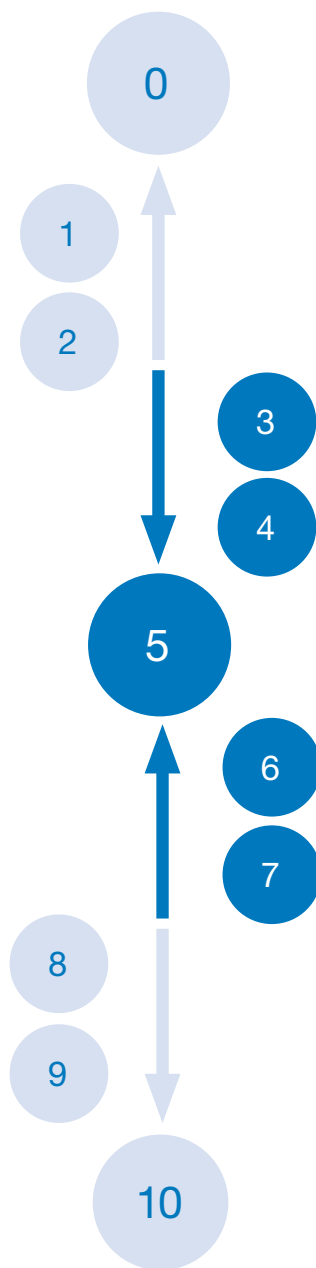
SISUKORD

2025. AASTAST KEHTIB KAUPLEMISEL ÜMARDAMISREEGEL: KUIDAS SEDA RAKENDATAKSE?.....	4
MIDA ÜMARDAMISREEGEL TÄHENDAB?	5
KAS 1- JA 2-SENDEID VÕIB KASUTADA KA PÄRAST ÜMARDAMISREEGLI KEHTESTAMIST?	6
KUIDAS ÜMARDADA MAKSET, MIS TASUTAKSE NII SULARAHAS KUI MUU MAKSEVAHENDIGA?....	7
KUIDAS ÜMARDADA SIIS, KUI KAUPADE JA TEENUSTE EEST TULEB RAHA TAGASTADA?	7
KUIDAS ÜMARDADA SIIS, KUI RAHA TAGASTATAKSE PANDIPAKENDI EEST?.....	10
KUIDAS ÜMARDADA SIGARETTIDE JAEHINDA?	10
KUIDAS TULEB KLIENTE TEAVITADA?	11
KUST LEIDA LISAINFOT?	11

Alates 1. jaanuarist 2025 on euro kasutusele võtmise ja eurodes tehtavate sularahamaksete arveldamise seaduse (EKVS) järgi kõigil kaupmeestel kohustus ümardada ostukorvi lõppsumma viie sendi täpsusega, kui klient maksab sularahas. Ümardamisreegli eesmärk on vähendada 1- ja 2-sendiste hulka sularaharingluses, sest makstakse pisisentidega harva ja nende tootmine on ressursimahukas, kuid vahetusrahaks on neid siiski pidevalt tarvis. Ümardamisreegliga kaob vajadus neid juurde toota.

PANE TÄHELE, ET ÜMARDAMISREEGLIT TULEB RAKENDADA:

- **Ainult sularahamakse korral.** Maksekaardiga või muul viisil tasutavat summat ei ümardata.
- **Ainult ostukorvi lõpphinna.** Üksikute toodete hindu ei ümardata. Kui klient ostab sularahaga vaid ühe toote, siis selle toote hind ongi ostukorvi lõpphind ja seda tuleb kassas ümardada.
- Kui klient tasub kauba eest osaliselt sularahaga ja osaliselt kaardiga/kinkekaardiga/lojaalsuspunktidega, siis ümardatakse vaid ostu lõpphind, juhul kui selle eest tasutakse **sularahaga**.
- Kui kliendile tagastatakse toote/teenuse hind **sularahas**, siis ümardatakse summat samadel põhimõtetel nagu ostutehingu korral – olenemata sellest, kas ostutehingul tasuti maksekaardiga, sularahaga või kombineeritult.
- Kui kliendile tasutakse pandipakendi eest **sularahaga**.

MIDA ÜMARDAMISREEGEL TÄHENDAB?

Ümardamisreegel tähendab seda, et kui klient maksab füüsilises müügikohas sularahaga, peab müüja ümardama kogu ostukorvi (mitte eraldi iga toote) hinna üles- või allapoole lähima viie sendini. Selle tulemusel on sularahas makstes ostukorv kuni kaks senti kallim või odavam. Ümardamisreegel kehtib ka siis, kui kaupmees tagastab ostetud kauba või osutatud teenuse eest makstud raha sularahas. Ümardamisreegel on sularahamakse korral kõikidele kohustuslik.

Ostusumma, mis lõpeb 1, 2, 6 või 7 sendiga, ümardatakse allapoole.

Ostusumma, mis lõpeb 3, 4, 8 või 9 sendiga, ümardatakse ülespoole.

1
2
6
7

Ostusumma, mis lõpeb
1, 2, 6 või **7** sendiga,
ümardatakse allapoole.

3
4
8
9

Ostusumma, mis lõpeb
3, 4, 8 või **9** sendiga,
ümardatakse ülespoole.

Näited

Kui ostukorvis on neli toodet hinnaga 2,28 eurot, 15,32 eurot, 11,99 eurot ja 1,17 eurot ning ostja soovib tasuda sularahas, siis ühegi üksiku toote hinda ei ümardata. Küll aga ümardatakse kassas ostukorvi koguhinda: see langeb 30,76 eurolt 30,75 eurole. Kaardiga maksja tasub ostu eest ikka 30,76 eurot.

Kui ostukorvis on ainult üks toode hinnaga 2,28 eurot ja ostja soovib tasuda sularahas, siis ümardatakse kassas ostukorvi maksumus 2,30 eurole. Kaardiga maksja tasub ostu eest ikka 2,28 eurot.

Lõpphinna ümardamise kohustus on ettevõtjal võlaõigusseaduse ja kauplejal tarbijakaitseseaduse alusel (nii füüsilisel kui ka juriidilisel isikul). Avalik-õiguslik juriidiline isik on kauplejaks juhul, kui ta tegutseb eraõiguslikus suhtes eesmärgil, mis on seotud tema majandus- või kutsetegevusega.

Ümardamisreegli kehtestamine ei piira kauba või teenuse hinna määramist ja avaldamist ühe sendi täpsusega. See tähendab, et kaupmehed võivad endiselt määrata hinnaks näiteks 3,99 eurot.

Lõpphinda ei ümardata, kui maksmiseks kasutatakse muud maksevahendit kui sularaha või kui ostukorvi lõpphind on väiksem kui 3 eurosent. Näiteks kui ostukorvi hind on 0,01 eurot või 0,02 eurot, ei ümardata seda nullini, vaid tasutakse täpne summa nii sularahas kui ka muu maksevahendiga makstes.

Sularahaga maksmisel on ümardamisreegel kohustuslik ühtmoodi kõikidele. Seda ka juhul, kui tarbijal on maksmiseks täpne summa olemas. Küll aga võib ostja valida mõne muu makseviisi (nt kaardimakse või ülekanne, boonuspunktid jne), millele reegel ei rakendu, ja ühtlasi valida, kas ostusummat ümardatakse (sularahamakse) või mitte (muu paberkanjal või elektrooniline makse).

Näide

Ostukorvi lõppsumma on 1,08 eurot. Klient peab sularahas tasuma 1,10 eurot ka juhul, kui tal on olemas täpselt 1,08 eurot. Muu maksevahendiga tasudes maksab ta 1,08 eurot.

KAS 1- JA 2-SENDISEID VÕIB KASUTADA KA PÄRAST ÜMARDAMISREEGLI KEHTESTAMIST?

1- ja 2-sendised jäävad pärast ümardamisreegli kehtestamist ametlikuks maksevahendiks – nendega saab jätkuvalt maksta ja neid tuleb vastu võtta. Täielikult saaks 1- ja 2-sendised käibelt kõrvaldada vaid Euroopa Liidu tasemel tehtud otsusega ja sellist plaani praegu pole. Eesti seaduse kohaselt on kaupmees kohustatud vastu võtma korraga kuni 50 kehtivat käibemünti sõltumata nende väärtusest.

Ümardamise algusperioodil võib paratamatult juhtuda, et ostjale tuleb vahetusraha anda ka 1- ja 2-sendistes. See on aga ajutine, kuna pärast ümardamisreegli rakendamist hakkab 1- ja 2-sendiste hulk vähenema. Kindlasti pole kaupmeestel vaja eraldi pisisentide varu hoida.

Näide

Klient tasub 1,05eurose ostukorvi eest 1eurose münti ja 10sendisega. Kaupmees peab vahetusrahana andma tagasi viis senti. Kui tal 5sendist münti ei ole, võib vahetusrahaks anda näiteks kaks 2sendist ja ühe 1-sendise.

Varem ümardamisreegli kehtestanud riikide kogemus on, et 1- ja 2-sendiste müntide arv ringluses väheneb pärast ümardamisreegli rakendamist märkimisväärselt. Ka on riikide senised kogemused näidanud, et kaupmeestel ei ole olnud vaja vahetusraha jaoks eraldi pisisentide varu hoida.

Ümardamisreegli rakendumise järel võib tekkida erijuhtumeid, kus kaupmehel ei ole piisavalt väikest vahetusraha. Sel juhul lepivad kaupmees ja klient kokku, mis lahendus mõlemale sobiks (nt kaardimakse). Kui kokkuleppele ei jõuta, siis jääb tehing tegemata.

Näide

Klient tasub 1,05eurose ostukorvi eest 1eurose münti ja kolme 2sendise müntiga ehk annab kokku 1,06 eurot. Kaupmees peaks vahetusrahana andma tagasi ühe sendi. Kui tal 1-sendist münti ei ole, siis tuleb kaupmehel ja kliendil jõuda kokkuleppele. Kokkulepe võib näiteks olla selles, et ost tehakse kaardimaksega ja ilma ümardamiseta või klient loobub ühe sendi tagasiisaamisest või on kaupmees nõus väiksema summaga. Kui kokkuleppele ei jõuta, siis jääb tehing tegemata.

KUIDAS ÜMARDADA MAKSET, MIS TASUTAKSE NII SULARAHAS KUI MUU MAKSEVAHENDIGA?

Kui klient tasub kauba või teenuse eest nii sularahas kui ka muu maksevahendiga (nt maksekaardi, kinkekaardi, vautšeri või mobiilse viipemaksega), siis ümardatakse ainult sularahas makstav summa ja seda siis, kui sularahas makstakse viimasena. Ümardamisele kuulub ostukorvi lõpphind.

Näide

Ostukorvi summa on 28,44 eurot.

Ostja soovib tasuda 20,32 eurot sularahas ja ülejäänud summa maksekaardiga. Sularahas makstavat summat ehk 20,32 eurot ei ümardata. 20,32 euro suurune sularahamakse lahutatakse lõpliku summast: 28,44 eurot – 20,32 eurot = 8,12 eurot. Ostja maksab 8,12 eurot maksekaardiga ja seda summat ei ümardata.

Vastupidisel juhul tasutakse esmalt 8,12 eurot maksekaardiga ja seejärel 20,32 eurot sularahas. Sellisel juhul rakendatakse ümardamist ja sularahas tuleb tasuda 20,30 eurot.

Kui klient tasub osa ostukorvi summast lojaalsus-, kliendi-, boonuspunktide või muu taolisega, kuulub ümardamisele samuti ainult sularahas makstav osa. Lojaalsus-, kliendi-, boonuspunktidega või muul viisil tehtav makse ei ole sularahamakse ja see arvestatakse ostukorvi lõppsummast maha enne sularaha või muu maksevahendiga tasumist.

Näide

Ostukorvi summa on 28,44 eurot. Ostja soovib tasuda kliendipunktidega väärtuses 1,12 eurot. Tasuda jääb veel 27,32 eurot. Kui tasutakse sularahas, on ostukorvi ümardatud lõppsumma 27,30 eurot ja muu maksevahendi kasutamisel 27,32 eurot.

Seda, millises järjekorras klient kombineeritud maksete puhul maksevahendeid kasutab, ümardamisreegel ei reguleeri.

KUIDAS ÜMARDADA SIIS, KUI KAUPADE JA TEENUSTE EEST TULEB RAHA TAGASTADA?

Ümardamisreegel ei ütle seda, millise maksevahendiga raha tagastatakse. Kui kaupleja on ostjale teada andnud, kuidas kauba või osutatud teenuse eest makstud raha tagastatakse, ja ostja nõustub kaupleja tingimustega, on nad makseviisis kokku leppinud.

Ostetud kauba tagastamisel ja osutatud teenuse eest makstud raha tagastamisel rakendub ümardamisreegel juhul, kui ostetud kauba või teenuse eest tasutud raha tagastatakse sularahas.

Kui tagastatakse erineva hinnaga tooteid sisaldanud ostukorv, ümardatakse kogu ostukorvi hinda. Kui sellest ostukorvist tagastatakse näiteks ainult üks toode, siis tuleb ümardada selle üksiktoote hind. Kui sellest ostukorvist tagastatakse mitu toodet, siis tuleb ümardada nendest üksiktoodetest moodustunud

ostukorvi lõpphinda. Nii ka juhul, kui sularahas tasudes ei kuulunud lõppsumma ümardamisele. Sama kehtib teenuste puhul.

Näited

Ostja tasus ostukorvi eest ümardatult 30,75 eurot. Ostukorvis oli neli toodet hinnaga 2,28 eurot, 15,32 eurot, 11,99 eurot ja 1,17 eurot.

- a) Ostjale tagastatakse kogu ostukorvi eest sularahas 30,75 eurot.
- b) Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 2,28 eurot. Sellisel juhul hind ümardatakse ja ostja saab sularahas tagasi 2,30 eurot.
- c) Ostja soovib tagastada tooted, mille hinnad olid 2,28 eurot ja 11,99 eurot. Nende toodete hinnad liidetakse ja ostukorvi hind ümardatakse 14,27 eurolt 14,25 eurole. Ostja saab sularahas tagasi 14,25 eurot.

Kui ostetud kauba või teenuse eest tagastab kaupmees ostjale raha muule maksevahendile, siis tagastatavat summat ei ümardata. Seda ka juhul, kui ostja on sama toote või teenuse varem soetanud sularahaga.

Kui ostetud kauba või osutatud teenuse eest tasuti esialgu muu maksevahendiga kui sularaha, aga tagastamisel lepivad pooled kokku ikkagi sularahamakses, siis tuleb samuti rakendada ümardamisreeglit ehk summa ümardatakse lähima viie sendini.

Näited

Ostja tasus ostukorvi eest muu maksevahendiga 30,76 eurot. Ostukorvis oli neli toodet hinnaga 2,28 eurot, 15,32 eurot, 11,99 eurot ja 1,17 eurot.

- a) Sularahas tagastatakse ostjale kogu ostukorvi eest 30,75 eurot.
- b) Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 2,28 eurot. Sellisel juhul saab ostja sularahas tagasi ümardatult 2,30 eurot.
- c) Ostja soovib tagastada tooted, mille hinnad olid 2,28 eurot ja 11,99 eurot. Nende toodete hinnad liidetakse ja ostukorvi hind ümardatakse 14,27 eurolt 14,25 eurole. Ostja saab sularahas tagasi 14,25 eurot.

Juhul, kui kauba või teenuse eest maksti kombineeritult ehk nii sularahas kui ka muu maksevahendiga, siis ei ole oluline, milline oli ostetud kauba või osutatud teenuse eest tasumisel maksevahendite kasutamise järjekord. Oluline on ainult tagastamisel valitud makseviisid ja nende järjekord. Ümardamisreeglit rakendatakse juhul, kui ostetud kauba või osutatud teenuse eest makstud summa tagastatakse sularahas.

Näited

Ostukorvi maksumus oli 28,44 eurot. Ostja tasus esimesena sularahas 20,32 eurot ja ülejäänud summa 8,12 eurot muu maksevahendiga või esimesena 8,12 eurot muu maksevahendiga ja viimasena sularahas ümardatult 20,30 eurot.

- a) Raha tagastatakse ainult muule maksevahendile.
- Ostjale tagastatakse kogu ostukorvi eest tasutud summa ehk 28,44 eurot muule maksevahendile.
 - Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 2,28 eurot. Ostjale tagastatakse 2,28 eurot muule maksevahendile.
 - Ostja soovib tagastada tooted, mille hind oli 2,28 eurot ja 11,99 eurot. Ostjale tagastatakse 14,27 eurot muule maksevahendile.
- b) Tagastatakse ainult sularaha.
- Ostjale tagastatakse kogu ostukorvi eest tasutud summa ehk ümardatult 28,45 eurot sularahas.
 - Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 2,28 eurot. Ostjale tagastatakse ümardatult 2,30 eurot sularahas.
 - Ostja soovib tagastada tooted, mille hind oli 2,28 eurot ja 11,99 eurot. Ostjale tagastatakse ümardatult 14,25 eurot sularahas.
- c) Raha tagastatakse nii sularahas kui ka muule maksevahendile.
- Näiteks võib ostja kogu ostukorvi eest saada tagasi 20,30 eurot sularahas ja 8,14 eurot muule maksevahendile.
 - Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 2,28 eurot. Näiteks võib ostja saada tagasi 2,00 eurot sularahas ja 0,28 eurot muule maksevahendile.
 - Ostja soovib tagastada kaks toodet, ühe hind 2,28 eurot ja teise hind 11,99 eurot. Nende toodete hinnad liidetakse ja ostukorvi hind on 14,27 eurot. Näiteks võib ostja saada tagasi 10,25 eurot sularahas ja 4,02 eurot muule maksevahendile.

Ostukorv maksis vähem kui kolm senti. Tagastatavat lõpphinda ei ümardata, kui ostukorvi hind on väiksem kui kolm senti. Tagastamisel 1- ja 2sendiseid käibemünte ei kasutata.

Näited

- a) Ostukorvi eest tasuti 0,02 eurot ainult sularahas.
- Poolte kokkuleppel tagastatakse kogu ostukorvi eest 0,02 eurot muule maksevahendile.
 - Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 0,01 eurot. Poolte kokkuleppel tagastatakse 0,01 eurot muule maksevahendile.
 - Ostja soovib tagastada tooted/teenused, mille hind oli kokku 0,01 eurot. Poolte kokkuleppel tagastatakse 0,01 eurot muule maksevahendile.
- b) Ostukorvi eest tasuti 0,02 eurot ainult muu maksevahendiga.
- Ostjale tagastatakse kogu ostukorvi eest muule maksevahendile 0,02 eurot.

- b. Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 0,01 eurot. Ostjale tagastatakse muule maksevahendile 0,01 eurot.
 - c. Ostja soovib tagastada tooted/teenused, mille hind oli kokku 0,01 eurot. Ostjale tagastatakse muule maksevahendile 0,01 eurot.
- c) Ostukorvi eest hinnaga 0,02 eurot tasuti nii sularahas kui ka muu maksevahendiga (ükskõik mis järjekorras).
- a. Ostjale tagastatakse kogu ostukorvi eest muule maksevahendile 0,02 eurot.
 - b. Ostja soovib tagastada toote, mille hind oli 0,01 eurot. Ostjale tagastatakse muule maksevahendile 0,01 eurot.
 - c. Ostja soovib tagastada tooted/teenused, mille hind oli kokku 0,01 eurot. Ostjale tagastatakse muule maksevahendile 0,01 eurot.

KUIDAS ÜMARDADA SIIS, KUI RAHA TAGASTATAKSE PANDIPAKENDI EEST?

Ümardamisreeglit tuleb rakendada juhul, kui pandipakendi tagastamise tasu makstakse välja sularahas.

Näited

Kliendi pandipakendi tagatisraha summa on 1,12 eurot.

- a) Kui klient soovib lunastada ainult tagatisraha tšeki, siis ümardatakse sularahas tehtav väljamakse 1,10 eurole, ja kui tagastatakse muule maksevahendile, saab klient 1,12 eurot.
- b) Kui pandipakendi tagatisraha kasutatakse ühe osana ostukorvi eest tasumisel, siis võetakse tagatisraha summa maha ostukorvi lõpphinnast – enne sularaha või mõne muu maksevahendiga tasumist. Kui ostukorvi lõpphind on 5,30 eurot, siis sealt arvutatakse maha pandipakendi tagatisraha 1,12 eurot ning ülejäänud 4,18 eurot tasub klient kokkulepitud viisil.
- c) Kui klient maksab ostukorvi eest pandipakendi tagatisrahaga ja ostukorvi lõpphind on väiksem kui tagatisraha väärtus, siis tuleb kassiril sularahas tagasi antava tagatisraha väljamakse summa ümardada. Kui ostukorvi lõpphind on 1,00 eurot, siis saab klient tasuda selle eest pandipakendi tagatisrahaga. Ülejäänud 0,12 eurot makstakse kliendile sularahamakse puhul ümardatult (0,10 eurot). Muule maksevahendile tasudes on summa ikka 0,12 eurot.

KUIDAS ÜMARDADA SIGARETTIDE JAEHINDA?

Kui klient soovib osta ühe sigaretipaki ja tasuda sularahas, siis tuleb see summa ümardada nii, nagu seadus ette näeb.

2025. aastal muutub tubakatoodete maksumärgi kujundus, mis tähendab, et uutel maksumärkidel on hinnad nõuetele vastavalt viie sendi täpsusega. Kui 2025. aasta kolme esimese kuu jooksul peaks ümardamise vajadus tekkima (nn vana maksumärgisega), tuleb seda teha.

Uutele maksumärkidele üleminek kestab kolm kuud ehk vana maksumärgiga toodete müük on lubatud kuni 31. märtsini 2025. Ettevõtjad saavad juba praegu tellida sigarettide maksumärke, millele trükitakse jaehind 0,05 euro täpsusega. Vastavalt alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse § 62 lõikele 3 peab 2024. aastast tarbimisse lubatud sigarite ja sigarillode jaehind olema vähemalt 0,10 euro täpsusega. 2023. aasta andmetel on sigarettide hinnad üldiselt kas viie või kümne sendi täpsusega. Vaid ühel juhul esines hind seitsme eurosendi täpsusega. Ka sigarite ja sigarillode hinnad on üldiselt kas viie või kümne sendi täpsusega.

KUIDAS TULEB KLIENTE TEAVITADA?

Ümardamisreegel teeb sularahas maksmise lihtsamaks ja kiiremaks ning ka sularaha käitlemise kulud pikas vaates vähenevad. Samas tuleb kaupmeestel tasuda muudatusega seonduvad ühekordsed kulud, milleks on näiteks kassasüsteemides ja majandustarkvaras tehtavad arendustööd. Lisaks peavad nad läbi mõtlema, kuidas oma kliente teavitada.

Füüsilises müügikohas eurodes tehtavate sularahamaksete arveldamisel peab kauba või teenuse eest tasutav ümardatud lõpphind olema esitatud nii, et see oleks eristatav kauba, ühiku või teenuse lõpphinnast. Tarbija jaoks peaks olema selgelt arusaadav, et kauba müügi- ja ühikuhind ning teenuse lõpphind võib erineda tasumisele kuuluvast lõpphinnast, kui kasutatakse ümardamisreeglit.

Kuna ümardama peab tasumisele kuuluvat lõpphinda, siis saab seda teha alles kauba või teenuse eest tasumisel. Seetõttu on oluline, et lõpphind avaldatakse tarbijale selgelt ja korrektselt enne ostu eest tasumist. Niisamuti tuleb avaldada ümardamise summa ja tasutav lõpphind. Nii saab klient maksevahendit valides aru, milliseks ümardamine ostukorvi lõpphinna muudab. Näiteks kui kauba hind on 3,76 eurot, siis kassas sularahaga maksmisel tuleb lõpphinnaks 3,75 eurot, kuid muu maksevahendiga (nt pangakaardiga) makstes on lõpphinnaks endiselt 3,76 eurot, nagu on kauba avaldatud hind.

Läbipaistvuse huvides ja võimalike arusaamatuste vältimiseks on soovitatav tehingu summad kuvada kassasüsteemis ostja poole pööratud ekraanil ning turukaubanduses saab seda infot kliendile esitada näiteks suuliselt. Soovi korral on võimalik pärast ostu kajastada ümardamist arve või ostutšeki peal.

KUST LEIDA LISAINFOT?

Euro kasutusele võtmise ja eurodes tehtavate sularahamaksete arveldamise seadus (EKVS) Riigi Teatajas, redaktsiooni kehtivuse algus 01.01.2025

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130052024016>

Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus (ATKEAS) Riigi Teatajas, redaktsiooni kehtivuse algus 01.01.2025

<https://www.riigiteataja.ee/akt/121062024009>

Tarbijakaitseseadus (TKS) Riigi Teatajas, redaktsiooni kehtivuse algus 01.01.2025

<https://www.riigiteataja.ee/akt/104072024022>

Eelnõu menetlemine Riigikogus – seletuskiri

<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/b22ad089-ab5e-40cb-8c04-8a0c9180d0e7/euro-kasutusele-votmise-seaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus/>

